Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1010

РІК LX. Ч. 239. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ВЕРЕСНЯ 1952. ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 239. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 10, 1952. VOL. LX.

СТІВЕНСОН ЗАКЛИКАЄ ПРЕСУ ЗБЕРЕГТИ ДВО-ПАРТІЙНУ СИСТЕМУ

Портланд, у стейті Орегон. — Губ. Адлей Е. Стівенсон, починаючи свою виборчу кампанію на узбережжі Тихого океану, виголосив одну з найважливіших своїх промов до представників преси, запрошених на обід П. Л. Джексоном, видавцем демократичного щоденника „Орегон Джернал". У цій промові Стівенсон кинув виклик американській пресі за те, що вона безупину повторює заклик, наче б поновний вибір демократичного кандидата загрожував знівеченням Республіканської партії, а з цим і встановленням у Злучених Державах — однопартійної системи. Стівенсон заявився за засадничу потребу двопартійної системи та за необхідність вільної преси. Вільна преса це головна підстава публічної опінії й тому вона повинна не тільки подавати безсторонно факти й інформації, але теж і в редакційних статтях займати становище, оперте на фактах. Між тим, завважив губернатор, кореспонденти, у більшості, справді безсторонно звідомляють про всі посунення демократичного кандидата, а коли йдеться про насвітлювання фактів, то вони в 90 відсотках стоять по боці республіканців. Отже виходить, що в двопартійній країні преса стає однопартійна, і республіканці самі можуть довести до знищення двапартійної системи, а це не добре для вільної країни. Коли ж, не зважаючи на таку велику більшість республіканських газет, вже двадцять років демократи перемагають, то це вказує, що республіканці самі собі стелють довгий передсмертний шлях.

Причина такого наставлення це роздвоєння Республіканської партії, отже її неспосібність до керування країною. Це спричинене недостачею ідеї у противенстві до Демократичної партії, яка має ясну програму як у закордонних так і в внутрішніх справах. Тому, що по боці республіканців виступає кандидатом заслужений генерал, якого підтримує більша частина преси, Стівенсон передбачує завзяту передвиборчу кампанію. Тому він прохає редакторів, щоб вони змагали до того, щоб передвиборча кампанія була ведена на високім рівні, бо це незвичайно важлива хвилина в історії Америки. На неї звернені очі світу, бо Америка виступає тепер як провідниця світу. Піднести Америку на високий рівень може перевести тільки вільна преса і до цього закликає її Стівенсон.

Айзенгавер пробує приєднати Тефта до виборчої кампанії

Клівленд. — На нарадах республіканських провідників з трьох стейтів, обговорювано справу притягнення сен. Роберта А. Тефта до передвиборчої кампанії в користь ген. Двайта Д. Айзенгавера. Тефт потерпів поразку, кандидуючи на наименування кандидатом на конвенції в Шікаго. Приявний на нарадах Айзенгавер заявив, що він зустріне Тефта в Ню Йорку, надіючись, що він візьме участь у передвиборчій акції. Одначе серед провідників, зібраних на нарадах у Клівленді, слідно було сильну ворожнечу між прихильниками Тефта й підтримувачами генерала з передконвенційних часів. Незгода зросла з того приводу, що деяких прихильників Тефта не допущено на наради.

Реєстрація для голосування коло фабрик

Ню Бронсвік, у стейті Ню Джерзі. — Виборча Рада повіту Мідлсекс вирішила переводити реєстрацію виборців для голосування у фабриках підприємств „Лінколн - Меркюрі" в місцевості Ралітан, після чого поширить цю практику на інші підприємства. Карл Гордермак, голова стейтового Конгресу Індустріяльних Організацій, з осідком у Ньюарку, заявив, що Виборча Рада повіту Берґен вирішила поставити реєстраційні будки на дворі коло фабричних побудов вже наступного тижня, щоб таким способом улегшити реєстрацію громадянам, які зайняті працею. Зачувати, що й інші підприємства стейту Ню Джерзі наслідуватимуть взірець, започаткований згаданими округами.

Уряд починає кроки для уневажнення громадянства Костеллові

Вашингтон. — Департамент справедливости виявив, що вже почав поступування для уневажнення права громадянства відомому провідникові підпольної гри, Франкові Костелло, який відсиджує тепер в'язничну кару за непослух Конгресові. Костелло, як виявило слідство, склав фальшиві зізнання, вносячи за громадянські папери, бо не згадав нічого, що він був караний в 1915 р. за ношення зброї без дозволу влади. Якщо б його право громадянства було відкликане, він буде депортований до Італії. Подібне поступування починає департамент справедливости проти інших нотoрійних „ракетірів", а саме проти Джова Адоніса з Форт Лі, Н. Дж. і Тоні Акардо з Шікаго.

ПІВТОРИ ТИСЯЧІ КОМУНІСТІВ СЕРЕД УЧИТЕЛІВ

Ню Йорк. — Д-р Белла В. Додд, що колись належала до красного виконного комітету Комуністичної партії, складаючи свідчення перед сенатською комісією Внутрішньої Безпеки, заявила, що серед мільйона учительських сил в Злучених Державах знаходиться біля півтори тисячі партійних комуністів, які мають серед учительських сил більший вплив ніж можна б припускати з їхнього числа. Вона знає це тому, що до часу її прогнання з партії вона була організаторкою серед учителів в провідних наукових установах. Вона твердить, що в таких школах, як Колумбійський, Нюйорський та Лонг Айленд університети, а дальше в колегіях Вассар, Веллеслі, Смит, в університетах Гарвард, Мішіген, Шікаго, Нортвестерн, Каліфорнія, Гаверд, Міннесота, в Технологічнім Інституті Массачусетс, в міських колегіях Ню Йорк, Бруклин, Квінс та Гунтер находяться по кілька комуністичних клітин учительського збору. Найбільше комуністичних учителів находиться в нюйорській окрузі, а їх кількість подає д-р Додд на яку тисячку. Комісія, на якої чолі стоїть сен. Гомер Фергусон з Мішіген, має на цілі провірити, як далеко розгалужені впливи комуністів для поширення підривної роботи у виховних установах.

НОВИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА

Роберт С. Тирнер (зправа), колишній професор Індіянського Університету, складає в Білому Домі присягу, після його призначення членом Президентської Ради Економічних Дорадників. Присягу переводить асистент президента Джан Р. Стілмен

Сенатор Смит піддержує концепцію визвольної політики

Трентон, Н. Дж. — Злучені Держави Америки повинні припинити свою дотеперішню закордонну „політику здержування" та перейти до „динамічної визвольної політики" у відношенні до Росії — твердив сенатор Г. Александер Смит з Ню Джерзі, відомий приятель українців та кандидат на перевибір до Сенату Злучених Держав на чергову каденцію. Сенатор Смит склав свою заяву на окремій пресовій конференції в дні 8-го вересня, в якій взяли участь численні представники американської преси та на якій „Свободу" заступав п. Д. Галичин. Після промови сен. Смит відповідав ще на численні запити, а на запит п. Галичина відносно того, як Америка повинна здійснювати піддержувану сен. Смитом політику визволення, сен. Смит насамперед ствердив, що він знає про змагання українців до створення незалежної держави та заявив, що Америка повинна насамперед виразно сказати світові, що вона змагає до визволення всіх поневолених народів та що під тим кутом вона повинна повести свою стратегію в психологічній війні, зокрема поліпшити акцію „Голосу Америки", як і головно дати відповідну політичну, моральну і матеріяльну допомогу визвольним рухам поневолених народів. Сенатор Смит теж згадав, що на випадок його перевибору до Сенату Злучених Держав, він продовжуватиме свою піддержку американської опіки скитальцям і залишеним і допомоги втікачам з-поза залізної заслони, подібно як він це робив в минулому з доброї помоги скитальцям. Він твердив, що він голосував проти Акту МекКаррана, бо він вважає, що цей акт є дискримінаційний у відношенні до українських та інших слов'янських втікачів.

Український Республіканський Комітет стейту Ню Джерзі повідомляє, що в найближчу неділю 14-го вересня відбудеться в Ньюарку окремий бенкет для вшанування сенатора Смита та його традиційної вже, активної підтримки для українських визвольних змагань.

Признання для економічних зусиль Латинської Америки

Мехіко Місто. — Секретар скарбу ЗДА, Джан В. Снайдер промовляв до делегатів Латинської Америки, що перебувають тут з нагоди нарад Міжнародного Банку Відбудови і Розвитку та Міжнародного Монетарного Фонду. Промовець висловився з великим признанням про економічні зусилля країн Латинської Америки і виявив своє переконання, що добробут країн, це найкраще заборело проти походу комунізму на вільні країни. Поступ країн Латинської Америки вже творить поважну греблю напасникам для комунізму — твердив далі промовець, вказуючи на те, що фінансова винахідливість і відвага керівників економіки цих країн вдало пов'язана з здоровим рахуванням на власні сили і спроможності. За думкою промовця, необхідно спиратися на природні спроможності країни й намагатися їх всесторонньо розвивати. Досвід З'єдинених Держав Америки повчає, як запевняє Дж. Снайдер, що країни не можуть полягати виключно на чужім капіталі, як на підставі їхнього розвитку. Зусилля місцевих знавців повинні бути саме скеровані на видобуття усього, що країна може мати для свого розвитку і добробуту, у чому однаково повинні співпрацювати публічні й приватні підприємства. Наради у Мехіко-Місті притягають до себе увагу економістів західної земної частини півкулі і можуть становити ще один крок уперед в економічному, а тим самим і політичному поступі цих країн.

Парляментарі країн Брітійської Спільноти розпочали наради в Оттаві

Отава, Канада. — Наради парляментарі країн Коммонвелту розпочалися в столиці Канади й проходять під знаком переконання учасників, що приватні розмови членів парляментів принесуть кращий результат, ніж офіційні конференції політиків. Парляментарі, що їх сто з'їхалось до Канади, вже відбули сятиденну подорож по східній частині країни, під час якої мали нагоду добре пізнати один одного, що допоможе згідливому обмінові думок з бранних та розв'язанні дразливих питань. А небезпечних пунктів для розмов є досить, якщо згадати хоч би сварку Пакістанської делегації на недобросусідську поведінку Індії, яка змінює біг ріки, позбавлюючи таким чином Пакістан важливого для нього доплину водної енергії. Багато турбот матимуть зібрані з-поміж них розмови з приводу рух населення, поскільки між членами Спільноти знаходяться країни з перенаселенням і країни, що можуть прийняти до себе мільйони імміґрантів.

Смерть провідника Єпископальної Церкви

Бостон. — Всечесний К. В. Спраус, президент збору депутатів Протестантської Єпископальної Церкви та декан катедри в Казас Сиді, помер несподівано під час конвенції Єпископальної Церкви, що відбувається саме в Бостоні. Смерть припинила життя заслуженого працівника цієї церкви п'ять хвилин після того, як він був вибраний очолювати збір на дальші три роки. Покійний, у момент своєї смерти, мав 63 роки життя. Покійного це вже вдруге було обрано на так високе становище, — перший раз три роки тому на конвенції в Сан Франціско. Останні слова покійного, що їх він промовив до зібраних кілька хвилин перед смертю, були: „Намагайтесь спільно наблизити цей світ до держави Господа і Спасителя Ісуса Христа."

АЛІЯНТИ ЗРЕЗИҐНУВАЛИ З ПАТРУЛІ ШЛЯХУ МІЖ БЕРЛІНОМ І ЗАХІД. НІМЕЧЧИНОЮ

Берлін. — Після чотирьох місяців безуспішних протестів і намагань вдержати свою військову патрулю на шляху між Берліном і Західною Німеччиною, який переходить через совєтську зону, Злучені Держави і Британія остаточно зрезиґнували із своїх щоденних намагань відновити цю перервану совєтськими військовими властями функцію. Від першого дня, як большевики зупинили західну військову патрулю на тому шляху чотири місяці тому, аліянти посилали совєтським командантові один протест за другим і рівночасно американська і британська жандармерія кожного дня з обох кінців шляху пробувала виконувати свою патрульну функцію, але червоні за кожним разом її зупиняли. Рішення припинити ці намагання — винесли американський, британський і французький команданти в Берліні вже кілька тижнів тому, але про це повідомлено щойно тепер, після приїзду до Берліна нового американського високого комісаря, Волтера Донеллі, відомого із своєї „твердої політики" у відношенні до Совєтів. Донеллі мав би вже сьогодні або завтра відбути конференцію зі совєтським комендантом в Берліні, ген. В. І. Чуйковим, та попередити його, що Злучені Держави не думають в майбутньому толерувати совєтські вибрики в західних секторах Берліна, на які досі комуністи постійно позволяли собі. У зв'язку з цим аліянти плянують нову акцію в справі скоплення червоними західно-німецького адвоката д-ра Вальтера Лінзе, проти чого американське командування вже п'ять разів протестувало.

Арабський світ організується і борониться

Каїро. — Сюди приїжджають представники сімох арабських держав Лівану, Іраку, Ємену, Савді Арабії, Йордану, Сирії і Єгипту на збори Арабської Ліги, і при цій нагоді вперше побачаться два „сильні" військовики, Єгипетський прем'єр ген. Наґіб та полковник Адіб Шішеклі, диктатор Сирії. Арабська Ліга має нарадуватися над міжарабським пактом безпеки та відношенням до „старого ворога", держави Ізраїля, з яким технічно арабські держави находяться в стані війни. Рівночасно з Об'єднаних Націй повідомляють, що тринадцять азійських арабських держав: Афганістан, Бірма, Єгипет, Індія, Індонезія, Іран, Ірак, Ливан, Пакістан, Філіпіни, Савді Арабія, Сирія і Ємен спільно домагаються, щоб Генеральна Асамблея ОН розглядала справу Тунісу і Марокка, де французький уряд не поводиться згідно зі статутом Об'єднаних Націй. Ці держави обвинувачують Францію, що вона придушує громадські вольності і демократичні права тубільців, а також, узброївши місцевих французьких громадян, підсичує націоналістичні арабські виступи. Азійські і арабські держави твердять, що поведінка Франції спричинила таке положення в Тунісі і Марокко, що воно загрожує світовому мирові. На попередніх засіданні ОН цю скаргу арабів не допустили були на наради ОН.

Америка далі проти вживання націоналістичної армії в Кореї

Вашингтон. — Американські дипломатичні урядовці заявляють, що вони дальше противні думці, щоб ужити китайської націоналістичної армії проти китайських комуністів, що ведуть війну в Кореї. Урядовці висловлюють здивування на вістку, що в Тайпег, на Формозі, американські військові знавці зверталися до Вашингтону з вимогою, звільнити дві націоналістичні китайські дивізії до акції в Кореї. Якщо й з'являлася там така думка, то департамент стейту нічого про неї не знає і не бере за неї відповідальности. На скільки відомо, американська урядова політика в цій справі така: Замість втягати китайських націоналістів, краще озброїти південних корейців, яких повно поза бойовою лінією. Хоч би навіть використати 2 китайські дивізії, то проти такої дії були б противні різні країни, що заступлені в Об'єднаних Націях і вислали свої війська до Кореї.

Ліпман за поширення тітоїзму серед сателітів

Ню Йорк. — Колумніст з „Н. Й. Геральд Трибюн", Волтер Ліпман, заторкуючи дискусію, що вив'язалася довкруги думки ген. Двайта Д. Айзенгавера, що треба посилити визвольну акцію поневолених Совєтами народів, застановляється над можливістю такої дії і приходить до висновку, що тоталітарна система виключає можливість якогонебудь успіху таких змагань. Зате він твердить, що серед під-совєтських сателітів можна розгорнути думку спротиву проти СССР на такий лад, як це зробив Тіто. Тітоїзм можливий серед сателітських урядів, а звичайний бунт серед населення проти совєтської влади рівняється самогубству. Завданням країн Західної культури було б створити такі відносини, щоб тітоїзм міг встоятися. Таку політику в закордонних справах може скласти Америка на місце дотеперішньої політики „стримування" російської комуністичної експансії, яку впровадив був Труман в часі, коли була загрожена Греція, яка від того часу втратила своє значення, бо Совєти поширили свої впливи в Азії, головно в Китаї.

Ізраїль підписує угоду в справі відшкодування за шкоди під час нацизму

Єрусалим. — Ізраїльська рада міністрів схвалила угоду з Західною Німеччиною, яка зголошує заплатити Ізраїльові 822,000,000 долярів за ті шкоди, які потерпіли німецькі жиди під час панування гітлеризму. Німеччина заплатить півфабрикатами 715,000,000 долярів протягом найближчих 12 років. Ці півфабрикати — це будуть мешканеві доми та фармерське влаштування. Крім повищої суми Німеччина заплатить ще додаткових 107,000,000 долярів, щоб покрити окремі вимоги, які предложить світове жидівство. Ізраїльський міністер закордонних справ Моше Шарет виїжджає до Люксембургу, де підпише з канцлером Аденауером умову в цій справі.

АДЕНАУЕР ОЧОЛЮЄ ЗАХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКУ РАДУ МІНІСТРІВ

Люксембург. — Міністри закордонних справ і господарства шістьох західно-европейських країн, що підписали Плян Шумана в справі злиття їхньої вугільної і сталевої індустрій, створили вчора спільну Раду Міністрів, — першим головою якої став західно-німецький міністер закордонних справ і канцлер в одній особі, д-р Конрад Аденауер. Після створення Верховної Влади для адміністрації Пляну Шумана та з понад-національними повноваженнями, Рада Міністрів є другим важливим органом створеної в рамках Пляну Шумана західно-европейської спільноти народів, що змагає до майбутньої теж політичної федерації европейських країн. До нової організації Пляну Шумана належать Франція, Німеччина, Італія, Бельгія, Голландія і Люксембург. Їхні міністри закордонних справ та господарства відбули вчора наради і створили згадану Раду Міністрів, до якої входитимуть по одному міністрові з кожної із згаданих шістьох західно-европейських країн. Створена в дні 10-го серпня Верховна Влада Пляну Шумана буде екзекутивним органом Пляну, яка виконуватиме його щоденні завдання. Рада Міністрів збиратиметься періодично, або відповідно до потреби. Крім Верховної Влади і Ради Міністрів мають бути створені ще два інші органи Пляну Шумана, а саме спільнота Асамблея, яка повинна б зібратися вперше вже впродовж цього тижня, та Верховний Суд, що теж буде створений в короткому часі. Вчорашня перша сесія Ради Міністрів була коротка, бо обмежувалася тільки до відкриття та інавгураційних промов канцлера Аденауера і Жана Моннета, — французького голови Верховної Влади Пляну Шумана. — Проте, головна увага дипломатів скерована на заповіджену зустріч і наради між канцлером Аденауером і французьким міністром закордонних справ Робертом Шуманом, предметом яких буде справа спірної території Саарщини, багатої промисловості провінції, до якої мають свої претенсії німці і французи. Загально вважають, що негайно після полагодження між Німеччиною і Францією спірної саарської проблеми, — уряди Франції та Італії виступлять із заповідженим вже ними пляном розгляду основ і можливостей не тільки господарської спільноти, але й справжньої політичної федерації західно - европейських країн.

Аліянти в Европі готові до оборони перед совєтським нападом

Франкфурт, Німеччина. — Аліянтські збройні сили готові до оборони перед совєтським нападом і на випадок його були б спроможні обороняти не тільки лінію Рейну, але й територію на схід від нього — заявив вчора французький маршал Альфонс Пієр Жуен, головний командант аліянтських сухопутних збройних сил в Центральній Европі. Маршал Жуен склав свою оптимістичну заяву на закінчення маневрів підпорядкованих його командуванню американських і британських військ. Маршал Жуен твердить, що на випадок навіть найбільш несподіваного совєтського нападу, аліянтські збройні сили відповідними маневрами та головно відповідним знищенням мостів, шляхів та інших комунікаційних получень потрапили б скерувати початковий наступ в такий терен, де аліянтські війська були б приготовані на протинаступ та знищення ворога. Проте, — Жуен вважає, — що теперішні аліянтські збройні сили в Західній Европі, включно з резервами, сьогодні переважають вже чисельно совєтські сили в Східній Німеччині, і коли б Совєти приготовлялися до нападу, вони мусіли б ці свої сили відповідно скріпити, що вже наперед попередило б аліянтів про можливість нападу, виключаючи його несподіванку. Рівночасно повідомляють з Істамбулу, що сьогодні 20,000 турецьких військ, під наглядом аліянтських командантів, почнуть чотириденні маневри для оборони стратегічного Босфору перед евентуальним совєтським нападом.

Продовжуються запеклі льокальні бої в Кореї

Токіо. — Аліянтське командування повідомляє, що в Кореї продовжуються льокальні бої за поодинокі стратегічні позиції, зокрема на центральному секторі фронту. В намаганнях здобути одну гору на тому секторі червоні висилали до наступу один відділ військ за другим, попереджуючи кожний наступ могутнім барабанним вогнем з їхньої артилерії. Битва, що часто переміняються в рукопашні бої, продовжується із зміннливим щастям, хоч досі жадна із сторін не потрапила здобути рішальний успіх. — Тимчасом аліянтські бомбардувальники, в супроводі швидких турболітаків, засипають бомбами скупчення ворожих військ та воєнні бази і споруди на ворожій території. Під час припадкових повітряних боїв п'ять ворожих літаків було збитих і п'ять інших пошкоджених.

НАҐІБ ПЕРЕВОДИТЬ РЕФОРМИ В ЄГИПТІ

Каїро. — Новий єгипетський уряд під проводом ген. Мохаммеда Наґіба ухвалив закони про реорганізацію політичних партій та обмеження володіння землею до 200 акрів. Досі незнані подробиці цих законів, але надіються, що в найближчому часі вони будуть проголошені. Зараз після засідання ради міністрів під проводом прем'єра Наґіба, проголосили, що ген. Наґіб стає військовим губернатором Єгипту. В такий спосіб він здійснює ті реформи, які проголошено зараз після абдикації короля Фарука, і які не міг здійснити попередній уряд прем'єра Алі Магера та з тієї причини зрезиґнував. Повідомляють, що новий уряд взяв під домашній арешт голову партії Вафдистів Мустафу Нагаса. Інтерновано також генерального секретаря цієї партії, та його заступника. В такий спосіб вже одинадцять бувших міністрів і два бувші прем'єри арештовані. Прем'єр ген. Наґіб обіцяє, що всіх 48 політиків, що їх арештовано, будуть переслухувати і судити справедливо. Прем'єр Наґіб заявив, що участь Єгипту в оборонному Середнє-східньому пакті буде залежати від „національних інтересів і військових вимог країни". Департамент Стейту в Вашингтоні заявив, що він оцінює оптимістично положення в Єгипті і буде співпрацювати з новим урядом прем'єра ген. Наґіба, бо змінилися тільки особи єгипетського уряду, з його напрямок залишилися ті самі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Недільне видання:			
На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ДЕ Я ПОМИЛЯВСЯ?"

Під таким наголовком появилася в „Диз Вік", недільнім додатку до Ню Йорк Геральд Трибюн (7 вересня) стаття б. заступника президента держави, Генрі А. Воллеса, в якій він виясню́є, чому він займає в останніх двох роках „безкомпромісове протикомуністичне наставлення".

Особа Генрі Воллеса, про яку тепер мало чути, відігравала довго велику ролю в американській політиці в час урядування Рузвелта, а теж і за Трумана. Він був здецидованим совєтофілом і сліпо вірив, що Сталін думає тільки про мир. Воллес вважав себе речником „сірої людини" і побивався за її долею не тільки в Америці, але в цілому світі, а зокрема в Азії, в Китаю. Теж і в цьому питанні він довір'яв більше тим, що сиділи в Кремлі, ніж тим, що правили в Вашингтоні. Подорожуючи двічі по Совєтах як визначна американська постать та член уряду ЗДА, Воллес набрав ще більшої віри в миролюбство Москви та ті благодаті, яких може надіятись сіра людина з боку комуністичної влади.

Як Воллеса усунено з уряду, він почав тісну співпрацю з американськими комуністами, чи там „прогресивними", а навіть був їхнім кандидатом на президента. Пригадуємо, що в той час вели завзяту кампанію за Воллесом також і „українські воллесівці" з своїм „Громадським Голосом". Та згодом, по великім шумі, все затихло й Воллес вернув на свою фарму та рідко коли давав про себе чути. Вкінці почали появлятися чутки, що він уже зірвав з комуністами і „прогресивними" та змодифікував своє давнє відношення до Кремля. Одначе загал тим уже мало цікавився. Тільки старі приятелі Воллеса жаліли, що така спосібна і чесна людина дала себе так збаламутити і піти проти інтересів своєї рідної країни.

Теперішнім публічним визнанням своїх помилок Воллес не направить шкоди, заподіяної ним давніше своїй країні й світові. Проте добре, що він до своїх помилок признався, бо є багато людей, які — не зважаючи на його помилки — вважали його й досі „порядною людиною", хоч його ввесь час критикували і з ним не погоджувалися. Добре, що Воллес публічно стверджує, що він переконався, що його совєтська влада дурила, коли його возила по Сибірі навіть по таких місцях, де були табори невільничої праці, а він ні тих таборів, ні тих невільників не бачив, ні ніхто йому про них ні словом не згадував. Добре, що він розповів, як слідкуючи за міжнародними подіями, переконався, що це Політбюро спричинило холодну війну, а не Вашингтон, та що воно продовжує її не зважаючи, що це може спричинити вибух нової світової війни. Росія є далі в поході, пише Воллес, змагаючи до опанування Азією, включно з Індією та Близьким Сходом. Він признається, що перебуваючи в Китаї ніколи не надіявся, що незабаром китайські війська опиняться в Кореї. Він бачив в Китаї „сіру людину в поході", але зате „не бачив совєтської постанови поневолити цю сіру людину морально, духово й фізично для своїх імперіялістичних цілей". Мимоходом кажучи, Воллес є тої думки, що китайський нарід згодом таки переконається, що нема для нього ніякої користі „з переміни китайського февдалізму і колоніялізму на російський комунізм".

„Що раз більше і більше я переконаний в тому, що російський комунізм, не маючи ніякої пошани до правди, зі своїм фанатизмом, нетерпимістю і рішучим заперечуванням Бога й релігії, є чимсь надзвичайно злим", пише Воллес, підкреслюючи, що сьогодні вже „всі ми знаємо, що Кремль зрадить нарід, як тільки здобуде над ним контроль". Каже, що заризикував цілою своєю політичною кар'єрою ради миру, бажаючи замирити „Росію зі Західним Світом, поки ще час", будучи переконаним, що Совєти розуміють добре його інтенцію і „мають настільки розуму, щоб не робити того, що роблять впродовж кількох останніх літ". Події виявили, „що я помилявся", кінчить Воллес, додаючи, що проте він не помиляється щодо трагічних наслідків цеї політики для вождів на Кремлі й Росії.

Шкідлива акція проти ЗУАДКомітету

Від деякого часу поодинокі українські газети в Канаді, Англії і Франції ведуть щонайменше підозрілу, бо нічим неоправдану акцію проти ЗУАДКомітету. Правда, в своїх виступах вони зручно кидають фрази про „ великі заслуги" ЗУАДК і скеровують свої випади проти поодиноких представників цеї нашої харитативної централі, зокрема проти її екзекутивного директора, але їхні писання тим не менше скеровані виразно проти ЗУАДКомітету і на його шкоду. Що більше, ці писання, поминаючи їх безпідставність і безвідповідальність, є виразно обидні для американсько - українського загалу та його інституцій.

В чому діло? Ще з кінцем травня ц. р. щоденник „Америка" у Филаделфії надрукував статтю анонімового обсерватора під заголовком „За оздоровлення в ЗУАДК". У зв'язку з цею статтею теж наша редакція була одержала низку протестів, включно з одним довшим від голови ЗУАДК адв. Івана Панчука, в яких доказувано не тільки безпідставність видвигнених в тій статті закидів проти ЗУАДК, але й їх виразну тенденційність, базовану на виключно особистих розрахунках. Ми цих спростувань не друкували, відсилаючи їх авторів до тої газети, яка надрукувала статтю. Опісля голова відповідальної за „Америку" інституції переслав до ЗУАДК листа, стверджуючи, що він не тільки не погоджується з обвинуваченнями, видвигненими в надрукованій без його відома і згоди статті, але й навпаки, сто-процентово признає рацію виводам і виясненням ЗУАДКомітету. „Америка" зі свого боку надрукувала опісля відповідні вияснення.

Проте, на цю статтю анонімового „Обсерватора" з подивогідною швидкістю і майже з радістю кинулись деякі інші українські газети, передруковуючи її. При цьому інтересно, що це зробили виключно закордонні для нас газети, дарма, що жадна інша газета в цій країні не тільки не дала жадної іншої причини підозрівати, що ЗУАДКомітет може потребувати пропонованого „оздоровлення", але навпаки, в такій чи іншій формі могли переконувати про повне довір'я американського загалу до тої своєї інституції. Не можна не згадати, що закиди проти ЗУАДК підхопили і продовжують виключно газети одного партійно-політичного напрямку, що надає тій цілій акції ще й характеру відповідної організованости.

Ми не входимо в подробиці цих закидів і виступів, бо не признаємо тої моралі, що комусь можна безпідставно закинути, наприклад, що він убив тата і маму та домагатись від нього доказів, що він того не зробив. Крім того, ЗУАДКомітет — це визнана урядом країни громадська інституція, яка відбуває свої річні збори і конвенції та здає вичерпуючі звіти зі своєї діяльности і господарства, яка контрольована обраними народом контрольними органами, як теж і відповідними урядовими контрольними чинниками, та діяльність якої становить відкриту книгу для кожного, хто тою діяльністю інтересується. В таких обставинах жаден анонімовий „обсерватор" ані жадна закордонна газета, крім звичайної напасти або брехні, не може виявити жадного факту, якого не знали б ці громадяни, яких нарід зробив відповідальними за працю тої інституції. Дальше, коли б в тій інституції направду було потрібно такого „оздоровлення", або якщоб в ній направду було щось не в порядку, тоді американським українцям не потрібно аж анонімових спостерігачів чи одної або другої газети в Англії чи Франції, щоб такого „оздоровлення" чи звіту вимагали, бо на те вони мають свою відповідальну пресу та своїх відповідальних громадян, щоб ці справи видвигнути.

Проте, ми маємо інші застереження до теперішньої акції проти нашої інституції. Американсько - українському загалові було б інтересно знати, *яким порядком*, на якій підставі та в чийому інтересі ці газети, які в додатку відзеркалюють опінію одної політичної групи, можуть забирати в цій справі такий голос і в такій формі, як вони це роблять. Яким порядком газета в Англії чи Франції може домагатись звіту від американсько - української установи? Чому вони не поцікавились тими звітами тоді, коли вони були публіковані звичайним порядком з нагоди річних чи інших зборів? Яким порядком вони приписують собі право встрявати в чисто адміністраційні справи американської інституції понад головами тих, що ту інституцію створили та своїми мільйоновими пожертвами її розбудували? Справжній куріоз, що наглого звіту від ЗУАДК вимагає не американсько-український загал, фондами якого ЗУАДК користується, але люди за океаном, які з акції ЗУАДК користали, користають, чи хотіли б користати.

Американські українці не є аж такі наївні, щоб не знали в чому діло. Вони теж знають, що ці газети, які в інших випадках виявляють відповідний такт та відповідальність, падають жертвою несовісних інформацій та підшептів з боку антагоністичних одиниць, які з особистих чи групових мотивів завжди готові вилити дитину разом з водою, щоб тільки заспокоїти свою амбіцію чи досягнути свою маленьку ціль, без уваги на загальне добро.

Ця свідомість американсько-українського загалу є рівночасно запорукою, що ціла та безглузда „акція" проти ЗУАДКомітету в нічому не перешкодить ані не припинить та не послабить успішного здійснення тих благородних цілей і тих нових допомогово-харитативних плянів, в якому заангажований тепер ЗУАДКомітет, маючи повне довір'я американсько - українського загалу, як теж американського уряду та його спеціяльних інституцій.

Микола Барвінський

Наша актуальна громадянська потреба

Кожна нормально мисляча людина перед початком якої б то не було роботи накреслює плян цієї роботи. Цей плян не обов'язково мусить бути на папері. Без пляну не може людина успішно переводити своєї праці. Мало того, накреслюючи плян своєї праці, кожна людина своєю думкою сягає вперед і намагається передбачити наслідки своєї праці. Коли б цього не було, то у такого господаря був би справжній хаос і марно пішла б його праця. Окреме господарство, візьмемо, — наприклад, господарство невеличкої фарми, або господарство нашого селянина (очевидно до московської окупації), перед початком веґетаційного періоду на весні, обов'язково встановлює плян своєї цілорічної праці, як на полі, так і коло хати і в городі, включно навіть до того, скільки й де має бути засіяно петрушки, моркви, цибулі й т. п. Плян праці обов'язково має й певний гурт людей, чи то буде невелике товариство, чи більша громада людей, держава. Тільки в таких великих громадах плянується не окреме господарство, а господарство цілої громади, яке зветься народнім господарством. Великою помилкою „товарищей" московських большевиків є, що вони уперто твердять, ніби плянування народного господарства є притаманне лише комунізмові з його рабською системою господарювання. Плянування господарства в державі переводилось й переводиться скрізь. Різниця між плянуванням у вільній державі і тоталітарній як СССР полягає в тому, що плян народного господарства, й бюджет держави у вільних державах звичайно підлягають довгому обмірковуванню по окремим відомствам, а потім затверджується народніми представниками від народу. В такій же тоталітарній державі як СССР плян народного господарства накреслюється зверху самим диктатором, очевидно за допомогою його оточуючих сатрапів, а далі, для форми, одноголосно ухвалюється, так званим ніби представництвом. Наприклад, зі стратегічних міркувань в СССР диктатор вирішив будувати Біломорський канал, тоді це вноситься до пляну, а далі дається наказ такій установі як НКВД доставити певну кількість людей для виконання праці. НКВД як порядна совєтська установа, що завжди працює за стахановською методою, висуває, так зв. зустрічний плян, себто заплянує дати державі дарових робітників для намічених робіт і то, наприклад не 100,000, а 150,000. — НКВД з совєтсько-господарського боку має рацію, бо, — мовляв, коли заарештовують людей, то не дивляться на їх здоров'я, а пізніше елемент слабший сам собою отпаде — природнім для СССР способом — через розстріл. Отже є, так звана, накидка, як говориться — „вага з походом." От таке саме плянування, — мають рацію большевики, — притаманне тільки комунізмові.

Але залишимо це НКВД, чи як воно тепер зветься МВД й перейдемо ближче до нашої справи. Отже ми мусимо визнати, що всякий гурт людей, а тим більше, коли цей гурт людей належить до одної нації, особи якої пов'язані між собою однією певною ідеєю, обов'язково мусять переводити свою працю за певним наперед накресленим пляном. Це особливо стосується того гурту людей, який перебуває у виняткових умовах серед моря інших людей. В данім разі ми маємо на увазі нашу українську спільноту в ЗДА, яка, поминаючи дрібні свої внутрішні сварки, в цілому на зовні досить одностайна і в достаточній мірі активна. Всю цю одностайну масу наших людей очолює Український Конґресовий Комітет, який в ЗДА є громадсько-політичним центром. На п'ятому Конґресі Американських українців, що недавно відбувся, ця одностайність була заманіфестована в прийнятих резолюціях. Отже все в порядку. Є у нас одноцільна громада і є центр цієї громади — Український Конґресовий Комітет. Ми не можемо зазначити, що УКК не переводить належної йому роботи, або зле її переводить. — Навпаки — досить корисна праця переводиться тим нашим промадсько-політичним центром, але вся наша багатотисячна еміграція переводить свою працю без певного завчасу накресленого пляну.

Але в декого може повстати думка, а чи не буде це нарушенням свободи, коли ми будемо накидати комусь плян праці? Справа ось в чому. Як ми вже зазначили, до ЗДА прибуло наших людей чимало і завданням прибулих сюди людей є не тільки зберігати своє і своїх дітей життя, але крім цього допомогти нашим нещасним братом під совєтсько-московською окупацією. Ця допомога перш за все полягатиме в збереженні нашого молодого покоління. Треба, щоб наші діти здобуваючи знання в американських школах, одночасово навчалися й свойого. Для цього потрібні різні освітні українські учбові заклади. — Для цих освітніх українських закладів потрібна буде підручна література, починаючи від дошкільного віку і кінчаючи високою школою, але не в такий спосіб, щоб кожний це робив на свій лад, що часами може вийти навіть на шкоду справі. Хто цим мусить займатися?

(Докінчення буде)

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

М. Ч.

Українці на конґресі „Пакс-Романа" в Канаді

Мабуть небагато народів, — репрезентованих на світовім 22. конґресі „Пакс Романа" в Канаді, могли похвалитися такою солідарністю як українці. На цей конґрес прибули українські делеґати зі ЗДА, Канади, з Европи; були між ними американські та канадійські громадяни, були бездержавні. Одначе на конґресі виступали вони як одна українська делеґація під офіціяльною вивіскою, признаваною конґресом: „Україна".

Сам конґрес відбувався в двох частинах, згідно з організаційною схемою тої установи. В Торонто в днях від 22-24 серпня засідали Асамблеї, себто ширші Управи — „Пакс Романа,, — окремо Міжнародного Руху Католиків Студентів та окремо Міжнародного Руху Інтелектуалів Католиків. На Асамблеї кожний нарід має тільки один голос, хоч може мати кількох делеґатів, але з дорадчим голосом. Асамблея — це терен дійсної організаційної праці установи в обох її відділах окремо.

Конґрес це вже більше маніфестація ширших прошарків симпатиків руху, а праця концентрується тільки в комісіях праці, що рівночасно працюють.

Провідником цілої уукраїнської делеґації на 22-му конґресі „Пакс Романа" був проф. Микола Чубатий, що вже 21-го серпня прибув до Торонто зі ЗДА. На Асамблеї від України в секторі старших інтелектуалів брали участь ще о. Д-р Богдан Липський, о. Д-р Іреней Назарко, Д-р Анатоль Вазилевич, Д-р Богдан Казимира, Дарія Бригідер — всі з Канади. В секторі студентів проводив Василь Бринявський, де ще брали участь о. Д-р Бернард Дрібенький, редактор „Світла", Віра Жаровська, Волтер Зборовський, — всі з Канади — та одинокий представник студентів з Европи, Омелян Куппета, що прибув з Голяндії.

На сам Конґрес до Монтреалю прибули ще крім згаданих Д-р Е. Перейма та Д-р Т. Мацьків зі ЗДА та інж. Марків, о. М. Дацьків та о. Д-р М. Сопуляк з Канади. В характері почесних гостей — брали участь в конґресі Преосвященний Ізидор Борецький, екзарх східної Канади та Преосв. Максим Германюк — вініпеґський єпископ - помічник. Перший відправив для цілого конґресу Служби Божі в Торонто та в Монтреалі.

Сесія Асамблеї

Найбільше відповідальним відтинком праці нашої делеґації була сесія Асамблеї старших інтелектуалів, що тривала три дні. Під проводом творця Міжнародного Руху Католицьких Інтелектуалів — проф. Роберта Мільо з Парижа, до реці випробованого приятеля українського народу, відбувалися наради над минулою діяльністю проводу та всіми найважнішими проблемами, що стоять в найближчих роках; дальше була дискусія над бюджетом та вибір органів нової Управи „Пакс Романа".

На Асамблеї старших забирав голос провідник української делеґації проф. М. Чубатий, а саме в дискусії над загальною політикою „Пакс Романа", над справою збігців інтелектуалів та над співпрацею з Юнеско, культурним сектором Об'єднаних Націй, що вислав на конґрес свого обсерватора. Йшла передовсім дискусія над приготуванням плянованої „Історії Людства". Дискусія стояла на високому рівні, бо між членами Асамблеї були поважні державні мужі своїх країн та представники в Об'єднаних Націях.

В дискусії над загальною працею „Пакс Романа" — проф. Чубатий звернув увагу Асамблеї на потребу більшого заінтересування тими народами, що опинилися під совєтами та терплять переслідування віри та своєї національности. Бесідник змалював картину переслідування українських церков католицької та православної, говорив про релігійне життя в катакомбах та підкреслив виймкове завзяття Кремля проти церков східних католиків в Україні та Румунії. Промова українського делеґата була прийнята рясними оплесками цілої Асамблеї.

При дискусії над долею збігців інтелектуалів, проф. Чубатий розвіяв оптимістичні погляди представника ЗДА, що ця справа в Америці вже розв'язана. Він підкреслив, — що десятки українських інтелектуалів високої кляси ще й тепер марнують свої таланти в фізичній праці.

При дискусії над плянованою Історією Людства — бесідник прохав членів Асамблеї, щоб їх вчені брали участь в опрацюванні тої історії та щоб безсторонно опрацьовували зокрема історію східної Европи, нині основно фалшованої.

На студентській Асамблеї від імени української делеґації промовляли її провідник Василь Бринявський, д-р Б. Казимира та Волтер Зборовський, останній в Канаді роджений українець з Вінніпеґу.

На внесення представника української делеґації усталено порядок в якім східно-европейські та центрально-европейські народи мають мати свого представника в Управі студентської „Пакс Романа", що нині об'єднує біля 60 народів цілого світу, всіх рас. На обох Асамблеях праця українців в минулих роках та в тогорічнім з'їзді з'єднала їм поважне місце, зовсім рівне з представництвами державних народів.

Праця на Конґресі

Порушення справи народів під большевиками викликало потребу утворення окремої Комісії для Студій Большевизму ще в часі 22-го Конґресу. На внесення польської делеґації Асамблея Інтелектуалів погодилася утворити таку Комісію в часі тривання Конґресу в Монтреалю в днях 26-30 серпня. Річ природня, що праця тої комісії мусіла притягати увагу всіх українських представників. В цій комісії крім голови української делеґації брали ще участь о. Д-р І. Назарко, Д-р Б. Казимира, Василь Бринявський та Д-р Т. Мацьків; в однім із засідань взяв теж участь Преосв. Максим Германюк. На нарадах тої комісії двічи забирав голос проф. Чубатий, та українці Василь Бринявський, Д-р Казимира і Д-р Мацьків. Дискусія йшла передовсім над істотою большевизму у світі взагалі та його небезпекою для інших краів.

Зокрема жива дискусія над дійсним обличчям большевизму вив'язалася поміж українським представником проф. М. Чубатим та князем Андреєм Урусовим, російським єзуїтом, директорові російських студій на католицькім Форд-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Галина Лащенко

КОЛИ ВІДГОМОНІЛА ВІЙНА

(1)

У маляра Миколи Жеваго вражала передусім делікатність. Колись дуже молоденькою панночкою я уявляла собі людей в кольорах. Але коли мої знайомі просили мене схарактеризувати це, то воно було не так легко. Було щось такого: червоний кольор — люди егоїстичні, матеріялісти, сині — люди скромні, серйозні, бронзовий кольор — пролетарі, сірі — аристократи. Але часто бували мішанини: сіро-сині, бронзово-червоні, синьо-бронзові і т. п. Миколу Жеваго я назвала б людиною м'яких, водянисто акварельних кольорів. Зрештою м'якість це була особлива. Де йшло про мистецтво, там він ставав дуже твердим. І я розуміла підставу цієї твердости. Вона полягала з одного боку в його принциповості, чесності, бо це вимагає твердість характеру. З другого боку в вірі мистця в високе призначення мистецтва. Він ніколи не говорив про свою любов до мистецтва, але це відчувалось. Якось його колишня дружина сказала мені:

— „В житті він любив тільки: мистецтво і Лесю, але мистецтво більше", — вона говорила з жалем про нього.

В нього був дуже український тип і то наддніпрянський, степовий. Не можна було сказати з першої зустрічи, що це мистець, але відразу було видно і без вишиваної сорочки, що це українець. Ота округлість в овалі обличчя. Мав ясні очі з уважним поглядом і тонку, мистецьку руку. Він наче виріс не під большевиками а приїхав з хуторів ще до часів революції 1917-го року. Зовсім не був збольшевізований і аж дивувало, якже ж він зберігся такий? Був делікатний, скромний, тихий і серед інших пацієнтів користався сімпатією і пошаною. — Був з усіми добре але ні з ким не сходився близько. — Відчувалось, що всюди буде випадковий гість, що не є з тих людей, які вміють пристосовуватись.

Кожна людина має ніби дві оболочки: зовнішню, поверхову і внутрішню — глибоку. І коли ця зовнішня оболочка його ще якось могла плисти серед нових течій, та внутрішня душа його завше тужила за далекою Україною, єдиною батьківщиною його серця. Цікаво, що у Жеваго зовсім не було нездорового, льокального патріотизму. — Дехто з еміґрантів з - наддніпрянської України ворожо ставився до галичан. Деколи ця неприязнь буває прихована, деколи майже відверта. — Микола Жеваго не мав її зовсім. Галицька земля була для нього продовженням його рідної Наддніпрянщини, цікавила його своїми пам'ятками, природою, побутом. З великої України він вивіз багато шкіців українських красвидів і він доповнював їх враженнями з побуту в Галичині. Був переважно пейзажист, і, як писав Михайло Островерха — „вже його шкіци мають тонко накреслену, легко кинену лінію, яка вносить у його твір тендітність почувань мистця до світу, що оточував його". А далі пише: „Мазки в Жеваго покладені рішуче але так тендітно і чисто. Це імпресіоніст української школи з притаманнимя нашій культурі прикметами ... Микола Жеваго є одним кільцем у ланцюзі нашої духової, мистецької культури ..."

Під час недуги в санаторії малювати олійними фарбами було йому заборонено. Та він хоч небагато, бо в санаторійних умовах це було тяжко, — малював олівцем і акварелею. Де-коли це бувало на шпитальне „замовлення", відома річ, без грошей але для загальної втіхи. Таки мистецькі праці в санаторіях дуже цінються і більше переживаються загалом, ніж де інде.

Леся унаслідувала малярські здібності батька. Крім того вона дуже любила читати і читала все, що їй вдавалося дістати. А тому, що книжок в санаторії було мало, Леся розцінювала їх на вагу.

— О, як це добре, що ви принесли книжку, — казала вона, — і яку грубу. Буде мені тепер що читати! — Чи говорила: — „Дуже гарна книжка, але на жаль така тоненька. Я її миттю прочитала. А зараз знов нічого нема".

Микола Жеваго не робив собі ілюзій на майбутнє. Для себе найбільше хотів спокою, природи і змоги творчо працювати. В його плянах все було скорше мрією. Чи це було предчуття того, що всі людські клопоти йому вже не потрібні, що вже скінчені порахунки з життям. Все мріяв про якийсь острів, де багато сонця, і на тім острові, далеко від сусти, в оточенні кількох милих йому людей, спокійна праця біля землі, невеличкого городу, але так, — щоб досить часу лишалось для праці мистецької.

В горах випало багато дощів і річка Єнц, приток Неккара, вийшла з берегів. Вона залила спочатку низький беріг з городами і садівництвом, а далі почала ступати вище... Залила подвіря і перші поверхи будинків з парканами і ганками і сягала вже до других поверхів... Повідь зробила маленьку річку Єнц, де плюскались качки з каченятами і ніби відпочивали на своїх човниках — листах жовті і білі водяні лілії, широкою річкою.

Мешканці нижнього Вайгінген тікали від повіди до верхнього міста, де їх тимчасово розташовували в школі і приватних мешканнях. З'явилось багато човнів але паніки не було: тут до цього звикли. При перших ознаках небезпеки організовано відходили ті, що були загрожені. Невеличка річка розлилася тепер як могутня ріка. З темно-сірої маси вод стирчало галуззя безлистих дерев, червоні, черепицею вкриті, дахи домів, визирали ніби налякано вікна верхніх поверхів.

Чужа земля.

Одного дня, коли я повернулась з гостини у моєї матері, мій чоловік сказав мені, що Жеваго дуже хворий. В неділю його відвідав знайомий, приїхав з іншого міста. Для хворого в санаторії кожні відвідини — подія. Приятелі багато говорили, а тому що погода була гарна, — Жеваго захотів обов'язково відпровадити свого гостя на двірець. А до двірця було три кільометри ходи. Та в будень туди їздили автобуси і льокальний поїзд, — в неділю треба було іти пішки. На двірець прийшли надто рано і зайшли до корчми, щоб ще трохи поґуторити за кухлем пива. Пиво було холодне, але зацікавлений розмовою, Жеваго на це не зважав. Та коли вийшов на свіже повітря, підвівся холодний вітер. Він дуже змерз і тієї ж ночі йому стало зле: з'явилась велика гарячка. Потім виявилось, що це плеврит і потяглися дні гарячковання. Леся нервувалась. Я знала від мого чоловіка докладно про стан здоров'я хворого але Лесю заспокоювала. В неї була ще безмежна віра в зручність лікарів і всевладну міць медицини. Жеваго лежав червоний з гарячкою палаючим поглядом. По виразу очей було видко, що він пізнає нас. Гарячка не падала, цілком виснажуючи слабі сили хворого. Що маячилось йому в ці тяжкі години? Чи далека рідна земля, може на віки покинена, чи плили перед ним в гарячковій уяві видива ще нестворених образів? Зрештою ці нестворені образи були картини все тієї ж України, яку він вивіз в свому серці, України, яка — хоч убога й обдерта займанцями, — та повна їй лише властивих чарів. Недаремно ж Микола Гоголь, той, що зрадив її для чужої блискучої столиці, ніде не міг знайти потім спокою — лише в Італії, що нагадувала йому ясне сонце України, він відчував полегшення.

(Продовження буде)

Л. І.

СТАРИЙ І НОВИЙ СТАТУТ КОМПАРТІЇ В СРСР

(5)

Отже в старому статуті не було жадної формули, яка давала б право цим секретарям набути ту владу необмежену, яку вони фактично набули, починаючи від генерального секретаря партії — Сталіна.

Таким чином, лишається питанням, що буде важливіше в новій структурі партії: Президія чи знову ж таки Секретаріят? Зважаючи на те, що практикою партії є демократичний фасад, за яким спокійно ховається сіра еміненція Сталіна, можна було б припустити, що і надалі Сталін лишиться в Секретаріяті, виставивши на перше місце якогось нового партійного Калініна, який не матиме жадного значення, як не мав його в державних справах небіжчик Калінін. Але останні часи показують, що не тільки могутність влади приваблює Сталіна, але й можливість виступати одкрито, як повноправний представник її. Так, підчас війни він став головнокомандувачем і генералісимусом, а потім — і донині — Прем'єр-міністром, чи, вірніше, головою ради міністрів СРСР. Тому треба припускати, що підчас переорганізації партії, Сталін займе найбільш відповідальне і в той же час найбільш показне місце в партії: голови президії ЦК КПСС, з'єднавши таким чином офіційно державну і партійну владу в своїх руках.

В описі обов'язків партікомів організацій — знову ж таки від низової до республіканської — встановлено кожного разу однаковий текст, який раніш був в окремих пунктах статуту 1939 р., а саме: ...„забезпечує стале виконання директив партії та розвиток критики і самокритики та виховування комуністів у дусі непримиренного ставлення до помилок, керує вивченням Марксизму-Ленінізму членами та кандидатами партії, організує працю комуністичного виховання робітників".

Але, хоч права місцевих парторганізацій різного маштабу — від низової до республіканської ЦК — обмежені у своїх суто-партійних правах, „демократичний централізм" вимагає гарантії і для них від всякого впливу на їх склад з боку партійної маси. З цього боку надзвичайно характерним є п. П. проекту 1952 р., який звучить: „Низова партійна організація не може виносити ухвали про виключення з партії жадного комуніста, що є членом ЦК КПСС, членом ЦК компартії Союзної Республіки. Край-Обл.-, Окр-Міськ та Рай-парткомів. Питання про виключення (членів цих парткомів) вирішується на пленумі відповідного комітету постановою більшости 2/3 голосів".

Та забезпечивши партікоми від впливів партійної маси, статут 1952 р. передбачає ще більшу відповідальність їх перед ЦК КПСС через Контрольні Комітети, які тепер мають замінити бувші Контрольні К-сії. П. 35 говорить: Центральний Комітет Компартії Совєтського Союзу організує комітет партійного контролю. Комітет партійного Контролю, прикріплений до ЦК КПСС, який... має своїх представників, незалежних від місцевих партійних установах в Краях та Областях.

В розділі про парторганізації Червоної Армії, Флоту та Транспорту, новий статут говорить тільки про Політвідділи, і зовсім випускає всяку згадку про військових комісарів.

Фонди партії:

Цікаво порівняти членські внески за старим і новим статутом:

Член партії платить свої членські внески з такого розрахунку:

1939

Зарплата до	100 карб.	20 коп.
	100—150 „	60 „
	150—200 „	1.00 „
	201—250 „	1.50 „
	251—300 „	2.00 „
	301—500 „	2% від заробітку
	понад 500 „	3% від заробітку

1952

Менше 500 карб.	½%
500—1000 „	1%
1000—1500 „	1.5%
1500—2000 „	2%
понад 2000 „	3%

Партія перед війною не багато дбала про те, щоб мати більш-менш значні суми з членських внесків у своїх фондах. Нікому, звичайно, невідомо, з яких саме сум складаються саме партійні фонди в СРСР і де проходить межа між державою та партією у питанні витрати грошей. В усякому разі ясно, що з членських внесків у сумі навіть два карбованці (для середньої групи з заробітком 251-300 крб.) не могла компартія навіть улаштувати партійних пленумів та конференцій, що відбуваються по просторах СРСР у великій кількості, не говорячи вже про видання партійної преси, агітаційної літератури, друкування партбілетів, наймання помешкань для своїх численних установ. Тільки тепер стає ясно, які величезні кошти мусіло доплачувати безпартійне населення СРСР на утримання чисто партійного апарату, до якого, здавалось би, „безпартійна сволоч" не мала ніякого відношення.

Тепер, партія вже хоче дістати бодай трохи назад від тих благ, які вона дає своїм членам через їх привілейоване положення. Якщо взяти таку саму середню групу, що в новій таблиці означає людей, що заробляють 1000—1500 крб. то півтора відсотки від зарплатні становитиме 15 — 20 крб. місячно. Звичайно, для партійця з зарплатнею 1000 крб. заплатити 15 крб. на місяць — дурничка. Коли кількість членів партії і зменшиться після чисток до яких 4 мільйонів, то це дасть партії на місяць фонди в 40 мільйонів долярів щонайменше, — отже, можливо, що витрати держави, а значить населення на утримання партійного апарату трохи зменшаться. Це, здається, і є єдина полегша для населення СРСР від нового статуту, що, в порівнянні з витратами на війну, руїною, терором, конфіскатами та широченними наслідками чистки на всіх, хто працював з вичищеним партійцем, становить дуже малу радість.

(Кінець)

Проф. П. Ковалів

Українська мова в Бруклин-Каледжі

Цього академічного року курс української мови в Бруклин-Каледжі починається 16. жовтня. Курс навчання, як і раніше, триватиме вісім тижнів і відбуватиметься щочетверга від 8 до 9 год. 50 хв. вечора. Всі, хто бажає вивчати українську мову, вже тепер можуть вписатися на курс особисто чи листовно на адресу: Brooklyn College, Adult Education, Bedford Ave. & Ave. H., Brooklyn 10, N. Y.

Вступаємо вже в третій рік навчання української мови в Бруклин-Каледжі. Адміністрація Каледжу поставила українську мову в ряд з іншими іноземними мовами і сподівається, що з допомогою українських організацій, зокрема Українського Конгресового Комітету, і надалі українська мова в Каледжі матиме належне місце, як мова одного з найбільших слов'янських народів. Американська молодь українського походження конче повинна мати на увазі, що коли вона обирає собі для своїх студій якусь іншу, крім англійської, мову, то такою мовою насамперед має бути мова її предків, мова її народу, що до нього вона по крові належить.

Може ще не досить серед молоді спопуляризовано значення української мови, як великого чинника творення й розвитку української культури, то українські організації мали б про це подбати. Особливо це лежить на обов'язку організацій молоді. Ці організації в Ню Йорку повинні подбати, щоб якнайбільше молоді охопити навчанням української мови та українознавства взагалі. Ми маємо слушну нагоду, і цю нагоду треба використати.

Та й сама молодь повинна усвідомити собі велику користь від знання рідної мови батьків. Не раз буває прикро тим, хто не може порозумітися з своїми рідними їх мовою, не може відповісти на якесь питання батька, матері або когось іншого, хто розмовляє українською мвою, але не знає англійської. Бруклин-Каледж допоможе уникнути цих труднощів, він дасть основи української письмової й розмовної мови, основи української вимови і наголосу, основи граматики. А хто б побажав вивчати українознавство взагалі, він дістане там основи української літератури, історії тощо.

Розвій то поширення українознавчих студій в Бруклин-Каледжі залежить тепер від самих українців, від американської молоді українського походження, чи вони використають прихильність Адміністрації Каледжу до української мови в цьому академічному році.

Українці на конгресі „Пакс-Романа" в Канаді

(Закінчення зі стор. 2-ої)

гам університеті в Ню Йорку. Під час коли о. Урусов представляв комунізм як всесвітню небезпеку — рівно грізну для всіх народів, український бесідник підкреслив, що практичний большевизм у східній Европі не то що не грозить ніяким інтересам російського народу, але навпаки він став носієм найбрутальнішого російського імперіялізму. Комуніст, говорив український представник, стає зрадником своєї батьківщини у всіх країнах світа з виїмком Росії. Комунізм нищить національні традиції всіх народів, — натомість буйно плекає національну традицію росіян. Національні герої всіх народів світа це „буржуазні націоналісти", тільки росіяни — творці російської імперії — Минин, Пожарський, Іван Грізний, Петро І, ген. Суворов не є „буржуазними націоналістами" тільки „борцями за долю простого народу", — яких кажуть величати навіть тим народам, що їх ці російські історичні постаті часто гнобили. Треба переглянути нинішні совєтські фільми, совєтську літературу — наукову та красну, — щоб переконатися, що комунізм на сході Европи є солідним носієм російського націоналізму та імперіялізму. Треба виразно робити різницю поміж комунізмом на експорт для інших народів, а поміж совєтським комунізмом в СССР. В кінцевім слові о. Урусов ствердив, що існує засаднича різниця в поглядах українського представника та в його поглядах на справу комунізму в СССР, тому цю справу треба студіювати.

Проф. Чубатий поставив пропозицію, щоб для студії комунізму покликати не звичайну комісію, як пропонував польський делеґат, але окремий Міжнародний Інститут під проводом Пакс Романа, з осідком у важнім культурнім осередку людства — Ню Йорку, Парижі чи Римі. Польські промовці промовляли за те, щоб така комісія чи навіть інститут повстала при Слов'янськім Осередку в Монтреалі, де університет готов дати допомогу цій справі. В результаті вибрали Міжнародну Комісію, зложену з десяти представників різних народів, яка має продовж наступного року зійтися та застановитися, які є можливості утворення міжнародного тіла для студій всесвітного комунізму та де таке діло мало б мати осідок. До тої комісії увійшов також проф. Чубатий, як член, а о. І. Назарко, як його заступник. Нарадами тої комісії проводив італієць Вітторіо Веронезе, італійський представник в Юнеско.

Конґрес „Пакс Романа" — покінчився в Квебеку, в серці французької Канади. Новим президентом „Пакс Романи" вибраний проф. Гю Тейлор, американець, проф. прінсентонського університету для сектора інтелектуалів; для сектора студентів перевибрано вдруге Розейра Волс, — французького канадійця.

Місцем наступної сесії Асамблей, що відбуваються що року, призначено Бонн, столицю західної Німеччини. — Найближчий 23-ий конґрес „Пакс Романа", що тепер відбувається що три роки, відбудеться в Бейруті, столиці Ливану, в 1955 році.

Говорячи загально про участь українців в працях всесвітної організації католиків інтелектуалів та студентів — слід ствердити, що участь українців була дуже серіозна та в нічім не уступала, як не перевищала, праці неодного державного народу. Багато народів східної Европи, заступлених в цій організації дивляться на українців навіть як на свого рода природних провідників. Коли візьмемо під увагу, що діячі „Пакс Романа" це здебільша впливові люди серед християнських демократій Франції, Італії, Німеччини, Бельгії, Голяндії та других держав західної Европи, нині часто при владі, — тоді зрозуміємо вартість зв'язків українських кол з тими впливовими католиками у своїх країнах. Українці не сміють змарнувати осягів добутих на терені тої організації продовж останніх 20 літ, що з кожним роком зростає організаційно та територіяльно, поширюючи свої відділи на цілу земську кулю.

ПЛАСТПРИЯТ У ОСІННЬОМУ СЕЗОНІ

Скінчилася пора вакацій, таборів і прогульок, — час знову братися до праці і обмірковувати програми діяльности на зиму й осінь.

Як знаємо, основні зусилля Пластприяту скеровані на те, щоб створити для новаків і юнаків таку обстановку, в якій вони були б ізольовані від впливу вулиці, мали б змогу зустрічатися у своєму товаристві, пізнавати один одного, та були під впливом виховної роботи пластових керівників.

Та заки взятися до нових плянів, треба переглянути, з чим Пластприят прийшов до зимового сезону. Виявилося, що рушій Пластприяту — кишеня вже досить опорожнилася.

З $600 з гаком, що лишилися чистого прибутку від „Свяченого", $300 витрачено на заплату за перебування в таборі тих дітей, що для їх батьків було тяжко добути гроші на табір. Це головно півсироти, що втратили батька і для матерів яких навіть порівнюючи невелика плата за табір становила вже проблему. Після заплачення за домівку, пробоїна в фінансах Пластприяту стала ще більша.

Але правління не думало впадати з приводу того в розпач. Воно вже настільки набралося віри у міцну підтримку батьків і української громади в Ню Йорку, що вважало, аби добра робота, а гроші на неї знайдуться. Тому Пластприят, разом з пластовою старшиною, склав такий плян на зиму:

Щоб одвести наших дітей від ковбойських та кримінальних фільмів з безконечними убивствами, пострілами, злочинами, створити свою бодай невеличку, кіностанцію при Пласті. Для цього вирішено придбати кіноапарат і показувати фільми з пластових та інших українських громадських подій, фестинів чи здвигів, а теж освітні фільми, які недорого можна діставати в американських установах освітнього характеру. Ці покази фільмів будуть за невелику оплату, щоб бодай частинно покривали витрати на них.

Другою справою, якою, теж Пласт зацікавився, це організація пластових вечірок, з танцями і співами. Річ в тому, що спостерігається великий відплив нашої молоді на танці, влаштовувані часто етнічними групами, вороже до нас наставленими, де вони нав'язують знайомства, слухають музику, мову і пісні, а теж набирають такого способу поведінки, з яким важко погодитись. Тому важно дати їм своє товариство, знання своєї музики і пісні, уміння танцювати і поводитись в незнайомому оточенні. Це найкраще засвоїти серед своїх друзів, у звичайній знайомій обстановці, а не під зарозумілим керівництвом інших, переконаних у своїй культурній, а вже бодай товариській перевазі. Для цього Пластприят ухвалив придбати патефон, рекорди танців і українських пісень та голосники, щоб музику було чути по всій залі.

Звичайно, при фондах, що залишилися Пластоприяту на зиму, все це виглядало досить одважно, але підрахувавши, правління Пластприяту вирішило, що „Витримаємо!", додавши все рятуюче українське „якось..."

Та інж. Клюфас, що все слухає і на все згоджується, завжди чекає хвилини, коли він нарешті зможе почати говорити „про своє". Це „своє" на кожних зборах те саме: „Мусимо купити оселю для пластунів на літо". Підрахувавши в умі всі намічені витрати, голова, інж. Собалда, критично примружив одне око, але виступити проти оселі у нього теж не вистачило серця, як не вистачило його і в інших членів Правління, бо як не крути, а таки оселі треба! — На оселю, як виявилось, треба на початок такої дрібнички, як якихось там 5,000 долярів, а потім ще кілька років негільничої праці і натиску на всіх своїх друзів і знайомих, щоб „давали гроші" — на виплату „морґеджу". Але це теж нікого надто не злякало. Почали згадувати, скільки вже наших людей „підбудувалося" вже так, що мають і авта, і телевізії, і великі радіо і власні кіно-апарати. Вже найвищий час їм пристати до громадянської праці і почати „підбудовувати" також і наші інституції, а серед них Пласт стоїть не на останньому місці.

Моїй скромній особі було наказано довести про все це до відома нашого громадянства — старого, нового, молодого і „старшого", щоб наперед знали і усвідомили, що Пластприят має такі великі і такі поважні завдання, які дають йому повне право розраховувати на широку і щиру підтримку громади. Чи через участь в імпрезах Пласту і Пластприяту, чи через індивідуальні внески і пожертви, чи через уділення свого часу і мистецтва — треба буде всім нам добре взятися, щоб на той рік вислати на оселю не 150, а всіх 350 новаків і юнаків, що згуртовані в нюйорському Пласті. Пара десятків долярів за рік варті того, щоб можна було спокійно спати знаючи, що наш хлопець чи дівчина бавляться чи дивляться на цікаве культурне кіно, чи вивчають українознавство у Пласті, в гурті своїх колеґ.

Тим більше, що останньою, не записаною постановою Правління Пластприяту було многозначне:

„Тиснути і тиснути! Без всякого милосердя!... Хай вилазять уже із рефріджірейторів!"

Л. І.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Л. М. КЛЮБУ ВІДЛОЖЕНІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що заповіджені на найближчу суботу, 13-го вересня, загальні збори Клюбу треба було з технічних причин відложити на пізніше. Нова дата зборів буде своєчасно проголошена. Натомість звичайний тижневий вечір в Клюбі відбудеться нормально в найближчу п'ятницю, 12-го вересня, о год. 8-мій ввечорі в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню. В програмі цього літературно- музичного вечора виступлять: Іван Керницький, Микола Понеділок та Ігор Соневицький. Вступне слово виголосить Іван Коровицький.

ПОВІДОМЛЕННЯ УКК В СПРАВІ ВИКАЗУ ПЛАТНИКІВ І ЖЕРТВОДАВЦІВ

Канцелярія Українського Народного Фонду дістає запити, чи буде виданий „Виказ Платників і Жертводавців Українського Народного Фонду" за минулий, 1951-й, рік.

На це відповідаємо, що, з мотивів ощадности, рішено такого Виказу окремою книжкою за 1951 рік не видавати, беручи на увагу, що повний Виказ платників і жертводавців за той рік і з кожної місцевости друкувався у двох денниках — в „Свободі" і „Америці".

Одначе, беручи під увагу голоси з провінції, що такий Виказ на місцях має своє значення при перегляді жертвенности громадян, Український Конгресовий Комітет повідомляє, що по закінченні біжучого оперативного року, буде рішено про видання Збірного Виказу всіх платників і жертводавців Українського Народного -онду за всі три — або чотири, роки — 1950, 51 і 52, чи навіть 1953 — по стейтах і місцевостях.

Що ж до потреб біжучого моменту, для орієнтації при збірковій акції цього, 1952, року, рекомендується всім Відділам та Філіям, щоби витинали листи платників і жертводавців за 1952 рік із щоденної преси.

Український Конгресовий Комітет Америки.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте надрукувати у Вашому часописі такий жмуток рядків.

К „Східняку" ч. 13, за 16 серпня ц. р., з'явився „Відкритий лист до І. Багряного" з підписом: „Українець-федераліст Щербина", без ініціялу ім'я автора „листа", що в журналістській сфері не дозволяється, хібащо при виразному всевдонімі прізвища.

Оскільки колеги - письменники звертаються до мене з запитанням про авторство названого „листа", я, незалежно від того, чи існує другий дописувач з прізвищем, тотожним моєму, чи тільки значиться під „листом", мушу подати до відома, що такого „листа" я не писав і ніякої участи в „Східняку" не брав. Збірки моїх поезій: „Ранок" і „Гомін буднів", як і новіші поезії з недрукованої збірки, сонети з циклю „Мальовнича Україна", поезії в прозі, вірші для дітей та різні статті — були друковані завжди з ініціялом мого ім'я. Я орієнтуюся в політиці і аж ніяк не потребую адьютантів у цій справі, виразниками яких би поглядів вони не були, — комуністичних, т о т а лістичних чи москвофільських.

З глибокою пошаною:

Никифор Щербина.

● РОЗШУКИ ●

ЗАВЕРЧУК ПАВЛО шукає сестру **АННУ з дому ЗАВЕРЧУК**, зі Словіти, пов. Перемишляни, Галичина, яка виїхала ще перед світ. війною до ЗДА. Мешкала в Ню Йорку вийшовши заміж за невідомого з прізвища кравця. Сповіщати на адресу:
PAUL ZAWERCZUK,
51 Mercer Street, Newark, N. J.

АННА ПРОКОПЧУК дочка Петра зі села Тломачек, пов. Коломия, пошукує Рідних і Знайомих. Прошу писати на адресу:
ANNA HNATIW
637 E. 9th St., New York 9, N. Y.

Розшукую Валю ХАНЧЕВСЬКУ, що виїхала до Америки в 1950 р., з Авгсбурга, Німеччина. Хто знає про неї, або вона сама, просимо писати на адресу: Mr. GEORGE DOSENKO (Юрій Досенко) 118 Wingrove St., Fairfield Victoria, Austria.
В Америці писати на адресу:
Mr. PETER POLIKARPENKO
31 Henry St., New York 2, N. Y. U.S.A.

ЗАРІЧНИЙ СТЕПАН шукає Рідних і Знайомих зі села Холовичі, пов. Перемишль. Зголошення слати на адресу:
ZARICZNYJ STEFAN
246 Grove St., Jersey City, N. J.

ВСЯЧИНА

БОРОТЬБА З СОННОЮ ХВОРОБОЮ В КАЛІФОРНІЇ

В літньому сезоні появляється в деяких околицях Каліфорнії так звана „сонна хвороба", яку викликають своїми вкушеннями комарі, звані „Кулекс тарсаліс". Але цього року цих комарів дуже багато і мешканці Центральної Долини в Каліфорнії ведуть завзяту боротьбу, щоб винищити злосливі комахи. До боротьби вживають літаків і джипів, з яких розсівають мряку з порошку, що вбиває москітів. Нищать комарів і в ставах, в яких вони розмножуються. Заразки цієї недуги дістаються до мозкових комірок та нищать їх. Недугу „сонної хвороби" можна вилікувати, але деколи після неї людина залишається тупоумна. Молодого робітника Данила Дейвіса привезли до шпиталю, де він попав у неприродну сонність та п'ять днів лежав непритомний з високою гарячкою. Ця недуга сонної хвороби атакує також коні і корови та домашню птицю.

ТІЛЬКИ ПАРТІЙЦІ МОЖУТЬ БУТИ ЛІКАРЯМИ І ДЕНТИСТАМИ В АРГЕНТІНІ

Державний університет в Буенос Айресі заявив, що в майбутньому можуть бути лікарями і дентистами тільки ті особи, що будуть певні під політичним оглядом. Вже 1. вересня зачинаються окремі курси „політичної грамоти" для студентів медицини. Видко, що в деяких країнах політика тісно пов'язана з нервами, серцем і печінкою і її мусять вивчати молоді лікарі.

РОДИНА АЙЗЕНГАВЕРА НЕ ДІСТАЛА ВИНАГОРОДИ ЗА УЧАСТЬ У ВІЙНІ

В зв'язку з кандидатурою ген. Двайта Д. Айзенгавера на президента ЗДА, пригадують стару історію в його родині. Старший брат прадіда теперішнього кандидата на президента служив в тринадцятому полку в Пенсилвенії і згинув під час революційної війни в 18 віці. Згідно з тодішніми законами його родина мала дістати відшкодування в формі 200 акрів землі в Західній Пенсилвенії. Родина не домагалася тієї винагороди і вона й досі нездійснена. Домагатися її було можна тільки до 1810 року.

СИТІ КАЛЕДЖ ВЧИТЬ ІДІШ

Цього року Ситі Каледж в Ню Йорку зачне вчити на вечірніх курсах жидівської мови (ідіш), а також гебрейської мови. Курси триватимуть дванадцять тижнів і матимуть три відділи: для початківців, тих, що трохи знають ці мови, і для заавансованих.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в п'ятницю, 12. вересня в год. 8. ввечорі, в Січовій Салі, 506 — 18 Евеню. Проситься всіх членів, щоби зложили свій даток $1 від дорослого члена на закуплену посілість УНС. Це є постанова минувшої конвенції.—А. Змий, пред.; П. Заболоцький, кас.; Н. Баранюк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Зап. Січ, від. 155 подає до відома, що місячні збори відбудуться в п'ятницю, 12. вересня, точно в год. 7. ввечорі, в галі Народного Дому. Проситься членів прийти на згадані збори, бо маємо одну дуже важну справу до полагодження. Рівнож пригадується членам, що це є останній місяць, де члени обовязані зложити по $1 на Союзівку, тому проситься членів сповнити в цім місяці свій обовязок. — М. Чумер, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325 повідомляє, що квартальні збори відбудуться в п'ятницю, 12. вересня, в год. 8. ввечорі, в Укр. Нар. Домі при 216-218 Grand St. Обовязком кожного члена прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Треба вирівняти вкладки, бо інакше наступить суспенза. — В. Возьняковський, предс.; М. Малицький, фін. секр.; І. Гавришко, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 12. в полудне в Союзовій галі під ч. 845 N. Western Ave. Проситься членів прийти і вирівнати свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Г. Бобик, предс.; Н. Сенчишак, кас.; М. Семків, секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Бр. св. Петра і Павла, від. 483, повідомляє, що чергові місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 6:30 ввечорі в залі православної громади св. Петра і Павла. Управа відділу просить всіх членів прибути вчасно. — Я. Фалінський, предс.; Є. Єржковстка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Т. Шевченка, від. 156 повідомляє, що три-квартальні збори відбудуться в п'ятницю, 12. вересня, в год. 7:30 ввечорі, в Громадськім Домі. Рівнож повідомляємо всіх членів про Товариську забаву, яка відбудеться цього місяця. Обовязком кожного члена бути присутнім на тій забаві і привести гостей зі собою, щоб вписати їх до УНСоюзу. — Н. Муляр, предс.; В. Ткач, кас.; В. Новак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 220 відбудуться в суботу, 13. вересня, о год. 7:30 ввечорі, в парох. галі, 4950 Паулайна вул. Всі члени мають обовязково явитись на час, бо є дуже важні справи до вирішення. Ті члени, що працюють наніч і не можуть бути на зборах, нехай платять перед часом на руки секретаря під ч. 3111 W. 54 Pl., Chicago 32, Ill. — Г. Гарасим, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Збори Сестр. Рож. Пресв. Богородиці, від. 36 відбудуться в суботу, 13. вересня в год. 6:30 точно ввечорі, в галі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Проситься члениць прийти, бо є важні справи до полагодження. Також просимо приєднувати новиж члениць до нашого відділу. — Ю. Лиса, предс.; Х. Білецька, кас.; С. Гунька, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. „Сокіл", від. 336 відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 1. пополудні, в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти на збори, та рівночасно вирівнати належні вкладки. — Є. Дзядига, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори від. 204 відбудуться в суботу, 13. вересня, в галі 334 Іст 14 вул., о год. 8. ввечорі. На деннім порядку нарад будуть звіти уряду, контрольної комісії, та делегатів з 5-го Конгресу УКК. Також буде піднесена справа Союзівки, справа національного датку та недільного видання „Свободи". Рівночасно прохається членів, що взяли були до розпродання тікети на пікнік, щоб звернули гроші або тікети до Уряду. — П. Марко, предс.; І. Крочак, кас.; В. Гасій, фін. секр.; Г. Вакуменко, рек. секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Подається до відома членам відділу 484, ім. Т. Шевченка, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, о год. 7. ввечорі, в домівці Укр. Нар. Катол. Громади, 1108 State St. Проситься всіх членів прибути на означений час, вплачувати свої належитості і залеглості членських вкладок, а також виконати ухвалу останньої конвенції в справі великого започаткованого діла, „Союзівки", складаючи на неї принаймні по $1. — Запаранюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Нац.-Запом. Тов. „Дністер", від. 361 повідомляє, що три-квартальні збори Тов. відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 8. ввечорі у власній домівці, 119 Ave. „A". Зогляду на це, що зборів не було вже три місяці, тому назбиралось багато справ, які мусять бути полагоджені загальними зборами членства. Отже взивається всіх членів і члениць прийти на час. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Собенко, кас.; В. Барагура, рек. секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Відділ 421 буде мати збори в суботу, 13. вересня, в год. 8. ввечорі в галі на Проспект вул. Просимо всіх членів, щоби прийшли на збори. — Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Мир", від. 324 повідомляє, що звичайні місячні збори членів відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 8. ввечорі. Просимо всіх членів прибути громадно і вирівнати залеглі членські вкладки. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струз, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Бр. св. Василія Великого, від. 364 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 2. по полудні, в Укр. Домі, 3161 E. 93 вул. Просимо всіх членів, а зокрема довгуючих, прийти на час і заплатити вкладки. Від тих членів, що мешкають на савт сайд, будемо збирати по 12 год. в церковній салі. — Г. Кукіз, предс.; Й. Стойка, рек. секр.; С. Крефт, кас.; Е. Вілецький, фін. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 3-ій по полудні, в салі У. Н. Дому. Просить всіх членів прибути на збори — Управа.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в Укр. Нар. Домі під ч. 4655 Мартин вул., в год. 1. по полудні. При колєкті вкладок кожний правосильний член Союзу повинен зложити найменше $1 на Союзівку. — Г. Ясінський, предс.; С. Здан, секр. І. Слупецький, кас.;

ЕМБРИДЖ, ПА. — Подається до відома членам і членицям Бр. св. Василія Великого, від. 161, що чергові збори відбудуться в суботу, 13. вересня в год. 7. ввечорі, у власній салі. Проситься всіх членів прибути численно на збори, полагодити справи, які будуть на порядку дня, та поплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339 відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 7. ввечорі, в домі Громади на Лавренц вул. Проситься всіх членів бути присутніми на зборах. — І. Кмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Чергові збори Тов. У. Н. Дому, від. 316 відбудуться в четвер, 11. вересня, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в год. 8. ввечорі. Проситься усіх членів прийти на означений час. — П. Ковтун, гол.; В. Гнатів, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 2. пополудні, в галі парафіяльній, 45-47 Говп Евеню, Пасайк, Н. Дж. Просимо членів прийти на збори та вирівнати свої місячні вкладки і також кожний дорослий член має зложити $1 на посілість УНСоюзу. — М. Філь, предс.; Г. Яськів, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 2. по пол. Проситься членів конечно прийти на час. — Г. Підскальний, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 2. по полудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Евеню. Рівнож пригадується членам, щоби доложили свою датку на Союзівку. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367 відбудуться в неділю, 14. вересня, в церковній галі в год. 1:30 по полудні. Проситься членів прийти на збори. Є кілька важних справ до вирішення й вибір комітету до Тов. балю. — М. Сорохтей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, скр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що наші збори відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 1. по полудні, в Укр. Амер. Осередку, під ч. 2965 Кампендер вул. Просимо членів приходіть на збори і платіть свої вкладки бо в противнім разі будемо байдужних членів суспендовувати. — М. Головчак, предс.; Т. Солодкий, кас.; Д. Ферлей і П. Андрушків, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — В неділю, 14. вересня, о год. 1:30 по полудні відбудуться місячні сходини 94-го відділу ім. М. Шашкевича, в салі УДКлюбу при 2376 Ґрейлінґ. — М. Шаран вр. предс.; Е. Зубальський вр. рек. секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Петра і Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 1:30 по полудні, в Укр. Клюбовій галі на 2-ій вул. 213 Скунмейкер Ев. Проситься всіх членів прийти та заплатити свої вкладки. — П. Янковський, предс.; Й. Кудлик, кас.; М. Кущ, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Уряд Сестрицтва Благовіщення повідомляє членів, що членські вкладки можна платити в неділю, 14. вересня, о год. 1. по полудні в парохіяльній галі св. О. Николая при Оклей і Райс вул. Збори Сестр. відбудуться в понеділок, 15. вересня о год. 8. ввечорі в Союзовім Домі при 845 N. Western Ave. З огляду на важні справи проситься членів прийти на вище означений час. — І. Подола, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. ім. І. Франка, від. 334 відбудуться в неділю, 14. вересня в У. Н. Домі, о год. 1. по полудні. Проситься членів прийти на ці збори, бо маємо важну справу до рішання. — М. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.; І. Жук, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Дм. Вітовського повідомляє, що місячні збори відбудуться — вже не в суботу, як було в літньому часі — але в неділю, 14. вересня, о год. 1. по полудні, в Домівці Клюбу при Н. Френклін вул. 847. При цій нагоді повідомляється, що адреса нового секретаря така: О. Грималяк, 940 N. 7th St., Phila., 23, Pa. Є ще дехто із членів, що не забрав собі дивіденди — чека. Тому проситься всіх прийти на збори і полагодити справи звязані зі збіркою і інші. — В. Василюк, предс.; О. Демчишин, кас.; В. О. Грималяк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, відділ 163 відбудуться в неділю, 14. вересня, в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., в 1. год. по полудні. Проситься всіх членів бути на означений час, бо є важні справи до полагодження, як рівнож є важна кореспонденція з Гол. Канцелярії в справі Союзівки. — П. Мельник, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292 відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 1:30 по полудні, в галі У. Н. Дому при 4655 Martin & Michigan Ave. На ці збори обовязково повинні прибути всі члени, тому що маємо важні справи до обговорення. Пригадується тим членам, що звичайно залягають з плаченням вкладок, що від тепер не будеться вже нікому грозити суспензою, але відразу суспендується кожного, хто не заплатить. Таксамо обовязком кожного члена є виконати ухвалу конвенції та зложити принаймні $1 на Союзівку. Також Народний Дім буде обходити 15-літний ювілей свого існування, а тому, хто хоче бути на тім ювілею, хай замовить негайно тикет у секретаря свого відділу. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; М. Гузиляк, кас.

ГЕРИ, ІНД. — Від. 100 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, о год. 2. по полудні, в International Institute, 321 W. 15th Ave. Обовязком кожного члена прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки. Таксамо будемо рішати важні справи, тому Ваша присутність конечна. Позамісцевих членів проситься платити вкладки вчас. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 175 відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 1. по полудні, в приміщенні Укр. Нар. Дому при Мартин і Мішіґен. Проситься усіх членів прийти на збори в повище означений час. — Пелех, предс.; Білинський, кас.; В. Бартош, фін. секр.

Впис на Курси Українознавства,
ведені
Учительською Громадою в Ню Йорку і Нюарку.
В П'ЯТНИЦЮ й СУБОТУ, ТОБТО 12. і 13. ВЕРЕСНЯ 1952 Р.,
відбудуться вписи дітей і юнацтва на Курси Українознавства від 4—6 год. п.п. в Ню Йорку в школі оо. Василіян при 9. вул. ч. 710; В НЮАРКУ в пластовій домівці при Белмонт Евеню.
Крім того, цього року будуть в тому самому реченці вписи до Мат-курсу (також і заочно) в Ню Йорку.
Дирекція Вечірніх Освітніх Курсів.

Ділимося з Рідньою, Знайомими та Громадянством сумною вісткою, що дня 8. вересня 1951 р., помер наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідуньо

СТЕПАН САГАЙДАК

на 59-тому році життя, замешкалий під ч. 2847 — 50th Street, Woodside, L. I., N. Y.

Покійний походив зі села Товсте, пов. Скалат, Західна Україна. Був довголітним членом 361 від. УНСоюзу. Тіло Покійного спочиває в похоронному заведенні Петра Яреми 129 East 7th St., New York City, N. Y., звідки в середу рано буде перевезене до Вунсакет, Р. Ай. Похорон відбудеться в п'ятницю, 12. вересня 1952 р. рано в Вунсакет, Р. Ай.

Горем прибиті

жінка Марія, Евгенія та Іван Лабенец дочка і зять та внуки.

ТАРЗАН, ч. 2011. Наближення списоносців.

„Ну, принаймні ми поза тією підземною тюрмою і на своїм шляху", завважав Вест. „Куди, дядьку?", сухо питалася Бетті. „Ми не знаємо, кудою йдемо, ці всі тунелі подібні".

„Слухайте!", шептав Тарзан. „Голоси!", закричав Вест. „Вони йдуть цим шляхом".

Компанія озброєної Мералиної сторожі йшла вниз одним із коридорів.